

't Herenhoentien

BESTE KIENDER!

Daor gaon we weer uut aende mit een hiel ni'j schoelejaor en een hiele ni'je riegel Herenhoenties. Wi'j bin hatstikke beni'jd naor wat veur mooie dingen d'r dit jaor allegere gebeuren gaon. We bin vanzels ok doodni'jsgierig naor de spannende aeventuren die Piepmoes dit jaor beleven zal. Zitten de katten him weer nao of zol et now aenlik es een betien mitvalen? We moe'n et mar ofwaachten, wat jim! Mar behalven de verhaelen van Piepmoes is d'r vanzels veul meer te vienen in oons kraantien. Ere verhaelties, spellegies, grappies, raodselties, lieties én mooie dingen om te maeken. Zo kun jim de beide inlegvellen die in et kraantien zitten bru-

GRAPPIEN

Broem, broem!

Tommie zit in de klasse en broemt de hiel-tied: 'Broem, broem!'

De juf het et nocht d'r dikke van of en waorschouwt 'Tom, nog ien keer en ie gaon in de hoeke!'

'Broem, broem!' broemt Tommie opni'j.

'En now maeken daj' in de hoeke kommen!' foetert juf.

'Dat kan niet, juf, 'gniést Tommie, 'weej' wel waaromme? Mien bezine is op!'

ken bi'j et maeken van een hiele mooie kiekdeuze. Hiel vule plaeties die daor op staon hebben mit de haast te maeken, mar sommigen ok mit Piepmoes. Zo kun jim zéls bepaolen wat veur kiekdeuze as et wodden zal: een haastkiekdeuze of een Piepmoeskiekdeuze, of misschien wel een kombinaosie daarvan. Aachterop dit kraantien wodt o.e. uutlegd hoe aj' de kiekdeuze maeken kunnen en wat aj', behalve de beide inlegvellen, daor veerder nog veur neudig binnen. Wi'j hopen dat jim allemaole prachtige kiekdeuzen maeken gaon en daor een boel plezier mit hebben zullen. Dat laeste gelt vanzels ok veur et ni'jste verhael over Piepmoes en zien kammeraoden dat op de volgende bladziede begint. Tot de volgende keer!

't Herenhoentien is veural bedoeld veur groep 1, 2, 3 en 4 van et basisonderwies in de Stellingwarven en verschient vier keer in et jaor. Et wodt bedocht, saemensteld en klaarmaekt deur Gery Scholten en Sietske Bloemhoff, in opdracht van de Intergementelike Begeleidingsgroep Hiemkunde in Oost- en West-Stellingwarf.

PIEPMOES EN DE MOLLE GAON KNIKKEREN

(Een veurleesverhael van Sietske Bloemhoff)

Op een mooie woensdagmiddag in september is Piepmoes in zien tuun an et wark. Now en dan veegt hi'j him mit een busdoek om et heufd, want et is nog knap waarm.

'k Heb et nocht d'r ok haost of,' mompelt Piepmoes in himzels. 'Morgen kan 'k wel weer een stokkien doen.'

'Waor heb ie et over,' heurt hi'j inienen achter him. 'Tegen wie praot ie aenlik, ik zie gieniene.' Op et pattien achter Piepmoes staot de molle, dat is de buurman van Piepmoes.

'Hee, molle,' zegt Piepmoes. 'Gezellig daj' even langes kommen. Ik wol d'r net mit opholen, zee ik tegen mezels. Et wark lopt de wereld niet uut en morgen is d'r weer een dag.'

'Zo is et mar krek,' vint de molle ok. 'Weet ie wel waor as ik inienen nocht an kreeg?' gaot hi'j mitien veerder, 'an knikkeren. Dat hewwe al zo lange niet meer daon. Wat vien ie?'

'Molle, daor zeg ie wat,' glimkt Piepmoes van plezier. 'Knikkeren, prachtig. Doen we!'

De moes zet zien tuunspullegies an kaant en lopt mit de molle naor de deure.

'Even waachten, molle,' zegt hi'j tegen zien buurman, 'dan pak ik gauw mien knikkerpoede.'

'Best,' antwoordt de molle, 'weej' wat, dan hael ik intied die van mi'j op.'

Een peer minuten laeter lopen de beide buren, elk mit een dikke poede in de haand, deur de bos. Ze hebben besleuten om naor et eupen plak te gaon, daor kuj' hatstikke goed knikkeren.

As ze daor ankommen, zien ze de oele op een dikke takke in een oolde denneboom zitten.

'Wat gaon jim doen, jonges,' vragt hi'j, 'wat hebben jim in die poeden zitten?'

'Knikkers, oele,' zegt Piepmoes, 'wi'j gaon knikkeren.'

'Prachtig, jonges,' knikkebolt de oele.

Knikkebollen? Ja, knikkebollen. Oelen bin veural naachs drok in de weer, en daarom zitten ze overdag vaeks een betien te soezen, en... te knikkebollen!

'Gaon jim mar mooi knikkeren, jonges,' mompelt hi'j slaoperig. 'Ik hool de omgeving wel een betien in de gaten, dan kriegen jim gien last van Klaos de Kaeter en Miep.'

'Da's hatstikke mooi van jow, oele,' vienen de beide kammeraoden, en lopen weer veerder.

Et is vanzels ok hatstikke mooi van de oele dat hi'j de boel in de gaten holen zal. Dan kun de moes en de molle ommes rustig knikkeren, is 't niet zo?

Piepmoes en de molle zuken een mooi vlak plakken op en vegen wat takkies en toekies an de kaant. Daor moej' ommes niet mit je knikkers tegen an rulen, dat weten jim ok wel. Dan blijft zoe'n knikker stokstief liggen of ruult een hiele verkeerde kaante op.

As ze et knikkerplak klaor hebben, maeken ze een mooi koelegien en trekken een aentien veerderop een streep. Piepmoes legt zien poede mit knikkers links van de streep en de molle rechts. De dieren praoten of, dat ze ieder twee keer mit elke knikker rulen meugen. As die dan nóg niet in et koelegien ligt, is de knikker veur de aander. Et spel kan uut aende gaon, mar ze moe'n vanzels eerst ofspotten wie d'r beginnen mag. Et wodt de molle.

De molle pakt een mooie rooie knikker, loert mit ien oge in de richting van et koelegien en ruult de knikker vot. Mis. Hi'j ruult nog een keer, en dan is et raek. De knikker ruult regelrecht et koelegien in.

Dan is Piepmoes an de beurt. Hi'j kniept de ogen half dichte, mikt, en ruult een grune knikker mit gele stippen vot. Ok mis. De knikker het vusen te vule vaort en stuitert et koelegien een aende veurbi'j. Mar de moes mag nog een keertien. Wéér mis, en now is de grune knikker mit de gele stippen veur de molle. Piepmoes dot aenlik krek een betien te wild.

'Ik wil et ok een keertien mit die knikker perberen,' zegt de molle. De molle ruult in ien keer

de grune knikker in et koelegien. Knap heur, want een molle kan aenlik hielemaole niet zo goed zien.

Piepmoes mag weer. De moes pakt now een rooie knikker, mit oranje strepies. Hi'j kikt en hi'j mikt... Mis! Nog een keertien. Piepmoes ruult de knikker now nog veurzichtiger in de richting van et koelegien. Wéér mis! Dit keer ruulde de moes vanzels de knikker krek te zaachies. Hi'j kikt d'r haost een betien sneu van.

De molle mag weer. Die zal et now mit een gele knikker perberen. Piepmoes het intied zien poede mit knikkers pakt om daor een ni'je knikker uut te zuken. Et is mar goed dat hi'j d'r zo vule het, hi'j is d'r al tweeje kwiet. Mar et is om wat aandere ok goed dat de moes zoveul knikkers het, luuster mar...

An de raand van et eupen plak kroepen twee katten plat op et lief deur de bentepollen.

'Kiek Miep,' mierkt Klaos zaachies, 'oonze moes is an 't knikkeren en hi'j het niks in de gaten. De molle trouwens ok niet, mar daor he'k gien belang bi'j. Mollen smaeken nargens naor.'

'Jakkies, nee,' mauwkt Miep, ok zaachies. 'Een lappien mals moezevleis is heerlijk, mar mollen hoef ik ok niet. Awwe de moes hebben, dielen we die eerlik, Klaos,' zegt de witte katte mit et zwatte puntien op de stat d'r veur de zekerhied achteran.

Klaos nikt. Tjonge, wat bin die katten et iens vandaege. Ze kieken mekeer es an, knipogen, en sloepen verder. Ze bin now an de denneboom toe waar de oele in zit en die zal Piepmoes en de molle bi'j onraad waarschouwen. Mar d'r gebeurt niks. De oele slapt, de oele snorkt alderdeegst een betien. De oele zicht niks, en de oele heurt niks. Pas as de katten mit een geweldigen vaort onder de denneboom votstoeven, schrikt hi'j wakker en begint te kriesen.

'Oehoe, Piepmoes, oehoe molle,' raost de oele, 'kiek uut, de katten kommen d'r an, oehoe!'

Te laete vanzels, de moes en de molle kun zo hadde niet meer votkommen, zi'j hebben ja veul kleinere poties as die misbaksels van katten. En waar moe'n ze henne op die eupen vlakke, ze kun nargens votkroepen.

Mar dan bedaenkt Piepmoes wat. 'Molle, pak je poede mit knikkers,' piept de moes. 'Toe, schiet op,' vietert hi'j de molle an, 'en doe etzelde as ikke. Nów!'

Mitien hooft hi'j zien knikkerpoede ondersteboven en smit de knikkers in de richting van de katten, die now toch wel aekelig dichtebi'j binnen. Ze hebben heur klauwen al in de hoogte om de moes te pakken. Mar dan kommen al die knikkers d'r an rollen, et bin d'r wel meer as honderd! En dan, wat d'r dan gebeurt, jim zollen et zien moeten! De katten riegerollen over al die ronde knikkers henne en maeken de meest rere kapriolen. Et bin allegere kleurige knikkers en zwatte en witte kattedepoten en kattedestatten. En jammeren en tekeergaon dat Klaos en Miep doen, ommeraeck!

'Die vieze, aekelige poddebakker van een moes,' brobbelt Klaos al foeterende, en spi'jt een flutte zaand en de grune knikker mit de gele stippen uut zien bek. De kaeter is op 'e kop in et zaand valen, mit et bekkien wied eupen. En kiek, zien stat hangt mit een knik naor beneden.

'Dat stok ongelok van een molle,' mekkert Miep ok poerlelk. 'Die rotknikkers, wat een miselijke streek, ik geloof vast da'k mien veurpotien verstoekt heb. Intied plokt hi'j de rooie knikker mit de oranje strepies uut zien linkeroor. 'A'k die meup is in de klauwen krieg...!'

Mierkende en stroffelende straampelen de katten van et eupen plak of, richting boerderi'je. Zi'j zien et moezevangen vandaege niet meer zitten. Klaos zien stat hangt in een bocht en de kaeter goelt van piene. Miep hinkepinkt mit zien zere veurpotien achter him an.

Piepmoes en de molle bin intied aorig van de schrik bekommen en zuken even laeter de knikkers weer op. Now en dan schieten ze in de lach as ze d'r an daenken hoe die katten over de knikkers henne stuiterden. Gelokkig bin ze d'r ok dit keer mar weer best veur wegkommen...

KNIKKERSPELLEGIES

In et verhael over Piepmoes weren hi'j en de molle drok an et knikkeren. Et knikkeren in een koelegien kennen jim vast ok wel. Daorveur kuj' ja alderdeegst speciaole tegels kopen. Et spellegien komt al hiel lange veur, ok in oonze omgeving. Et wodde hier vaeke *koelegienknikkeren*, *koelegienrulen* of *pottienknikkeren* nuumd. Hiel vaeke wodt et in elk dörp weer een betien aandere speuld. Hoe doen jim et aenlik??

Mar d'r weren hier vroeger ok nog ere knickerspellegies. Wi'j vertellen jim daor iene van, dan kun jim dat ok een keertien speulen. Et spellegien hiet *ponknikkeren*, en et gaot zo:

Et spellegien wodt speuld mit twee speulders. Een losse straotstien of een stien die bruukt wodt veur muren is de *pon* en is aenlik een soort van hindernis. De eerste speulder gooit of ruult een zien knikker in de richting van de *pon*. De twiede speulder moet dan perberen om mit iene van zien knickers de knikker van de eerste speulder te raeken. Ligt de eerste knikker half of hielemaole achter de stien, dan wodt et vanzels een stok muuliker om die knikker te raeken. As de twiede knikker een haandbrette van de eerste ligt, dan mag de speulder nog een keertien mikken, aandere niet. Die de knikker raekt, mag him uut et spel haelen en is de ni'je eigener. Op sommige plakken wodde et *ponknikkeren* een betien aandere speuld. In Noordwoolde mos eerst de *pon* mit een knikker raekt wodden, dan pas mocht d'r op de knikker van de aandere speulder mikt wodden.

WIE MAEKT DE MOOISTE KIEKDEUZE

Op de beide inlegvellen zien jim alderhaande plaeties die mit de haast of mit Piepmoes te macen hebben. Al die plaeties kun jim bruken veur een mooie kiekdeuze. Veur de deuze zels kuj' hiel goed een schoedeuze bruken, jim hebben d'r thuus vast nog wel iene.

In ien van de smalle kaanten van de deuze moej' een rond gattien maeken. Deur dat gattien kuj' dan in de deuze kieken, zie! Uut et deksel moej' een groot gat knippen, an de binnerkaante moej' dat dan weer dichteplakken mit deurschienend pepier van een kleur die aj' et mooiste vienen veur jow kiekdeuze.

Dan gaaj' an de gang mit de binnerkaante van de deuze. De ziedkaanten en de achterkaante kuj' in een mooie kleur varven of kleuren, of bi'jveurbeeld versieren mit echte haastblaeden uut de bos. Je kun d'r netuurlik ok mooie foto's of tekenings van de haast uut bi'jglicks een tidschrift op plakken. En wie wet, misschien hej' wel mooie foto's van je eigen buurt of dörp die aj' bruken kunnen! De bojem van de deuze kuj' ok varven, mar ok daor kuj' echte blaeden veur bruken.

As dat allemaole klaor is, is et an de plaeties van de inlegvellen toe. Zuuk daor dan de plaeties uut die aj' bruken willen, en kleur of varf ze zo mooi meugelik. An alle plaeties zit een plakraantien, die hoej' vanzels niet te kleuren. Aj' ze allegere klaor hebben, kuj' ze in de deuze plakken. Kiek now en dan wel even deur et gattien in de deuze, aj' ze wel op et goeie plak hebben. Je kun vanzels ok zéls plaeties tekenen om in de deuze te plakken.

Zit alles in de deuze, dan kan et deksel d'r op. Aj' dan nog nocht hebben, kuj' de deuze an de buterkaante ok nog varven of versieren mit plaeties. Je kiekdeuze is dan hielemaole tip-top en kiek-of! Wie wet kuj'm op schoele een mooie tentoonstelling van al die kiekdeuzen maeken. Hiel vule plezier d'r mit!!!

